

AİLE İÇİ İLİŞKİLERDE GÜÇ MESAFESİ-SOSYAL KİMLİK ve SOSYAL BASKINLIK: “YALI ÇAPKINI” DİZİSİ ÜZERİNDEN ANALİZ

POWER DISTANCE IN FAMILY RELATIONS-SOCIAL IDENTITY AND SOCIAL DOMINANCE: ANALYSIS THROUGH THE SERIES "WATERSIDE MANSION CASANOVA"

Ayşe Müge Yazgan¹

ÖZ

Kişilerarası ilişkide olan birey, alıcı ve verici olarak karşısındaki ile ilişkedir. Güç, çizdiği mesafe ile, yarattığı etki ile bulunduğu alana katkı sağlamaktadır. Güç mesafesi otorite olarak yüksek olan toplumlarda, kalıp yargılar, ön yargılar ile grup içi grup dışı kayırmacılık, gruba dayalı baskınlık ve eşitlik konuları öne çıkmaktadır. Bu çalışma, hiyerarşik merkezi otorite ile yönetilen Türk aile tiplemesinin medya üzerinden algısını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmanın evreni 2022 yılı son çeyreğinde gösterime girmiş olan “Yalı Çapkını” dizisi baş karakterlerinin sergiledikleri performansdan oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi içinde içerik analizi yapılmıştır. Çalışmada yapılan içerik analizi gizli gözlem yöntemi ile yapılmıştır. Verilerin kodlanması ile başlayan süreçte dizide kullanılan kelimeler, cümleler, kullanılan beden dili araştırma problemlerinin genel çerçevesini oluşturmaktadır. Sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları üzerinden konuya yaklaşılacak çalışmanın alana farklı bir perspektifle katkı sağlayacağı bir gerçektir. Güç mücadelesinin sunulduğu TV dizilerinde öne çıkan gerçek bir hikayeden alıntı olan Budayıcıoğlu'nun (2022) kaleme aldığı, OMG Pictures'ın yapımcı olduğu Burcu Alptekin ve Alptekin Bozkurt'un yönetmenliğini üstlendiği “Yalı Çapkını” dizisi üzerinden yapılan analiz sonuçları, güç mesafesinin ve sosyal baskınlığın Türkiye'deki güçlü aile olarak adlandırılan varlıklı aileler içindeki kişilerarası ilişkilerin ayrımcılık ve kayırmacılık olarak göstergelerini sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güç Mesafesi, Sosyal Baskınlık, Sosyal Kimlik, Kişilerarası İlişkiler, Kalıp Yargılar.

ABSTRACT

An individual in an interpersonal relationship is in a relationship with the other person as a giver and receiver. Power contributes to the area with its distance and the impact it creates. In societies with high power distance authority, stereotypes, prejudices, in-group favoritism, group-based dominance, and equality issues come to the fore. This study aims to analyze the perception of the Turkish family type, managed by a hierarchical central authority, through the media. The universe of this research consists of the performance of the main characters of the "Casanova of Waterside Mansion" TV series, which was released in the last quarter of 2022. In the study, content analysis was conducted using the qualitative research method. The content analysis in the study was conducted using the covert observation method. In the process that begins with the coding of the data, the words, sentences and body language used in the series form the general framework of the research problems. It is a fact that the study, which approaches the subject through social identity and social dominance theories, will contribute to the field from a different perspective. The results of the analysis based on the series "Casanova of Waterside Mansion" written by Budayıcıoğlu (2022), which is an excerpt from a true story that stands out in TV series where the power struggle is presented, and produced by OMG Pictures, directed by Burcu Alptekin and Alptekin Bozkurt show that the power distance and social dominance which provide indicators of interpersonal relations as discrimination and favoritism affect the wealthy families called the powerful one in Turkey.

Keywords: Power Distance, Social Dominance, Social Identity, Interpersonal Relations, Stereotypes.

¹ Marmara Üniversitesi, muge@marmara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5909-5791

Sorumlu yazar / Corresponding Author: Ayşe Müge Yazgan, **e-posta:** muge@marmara.edu.tr,

Gönderilme /Submitted: 25.05.2023 **Kabul/ Accepted:** 05.02.2024

1. GİRİŞ

Toplumsal bir varlık olarak insan, yapısı gereği etrafı ile ilişki içerisinde. Kişilerarası iletişim içinde olan birey, karşısındakini etkilerken aynı zamanda da etkilenmektedir. Alıcı ve verici arasındaki ilişkide oluşan alan, mesafe göstergesidir. Güç, mesafe ile çizilen alana katkı sağlamaktadır. Kimi zaman güç, otorite ve etki ile karışmaktadır. Güç mesafesi yüksek olan toplumlarda, kalıp yargılar, ön yargılar ile grup içi grup dışı kayırmacılık, gruba dayalı baskınlık ve eşitlik konuları öne çıkmaktadır. Güç mesafesi ile yaşamak zorunda kalan kalabalık aile gruplarında gücün genellikle baskın olan taraftan zayıf olan tarafa uygulandığı durum söz konusudur. Kültür çatışması ile çoğalan güç mücadelesi aile içinde nesiller arasında daha da fazla görülmektedir. Teknolojik gelişmelerin aşırı ivme kazanması sonucu kişilerin kendilerini, bulunduğu ortamları karşılaştırmaları söz konusudur. Aile içi ilişkilerde önemli olan şüphesiz ki güvenidir. Güven duygusu adeta demir olarak görülen aile bireylerini birbirine bağlayan çimento vazifesi görmektedir. Güven duygusu olmadan aile bireyleri arasında anlaşmalar mümkün olmamaktadır. Aile içinde gelir tek kaynak olarak aile iş veya mal varlığından geliyorsa bireyler arası rekabet söz konusu olmaktadır. Gücü eline almak isteyen aile bireyleri arasında hiyerarşik düzende bozulma söz konusu olduğunda çatışma ve rekabet ortamı daha da artmaktadır. En fazla ikinci ve üçüncü kuşak arasında görülen bu durum, koşulların farklılaşması ile çözülebilmektedir. Gücün etkileme potansiyeli mevcuttur (Bass, 1990, s. 225-227). Güce sahip olan grubun ya da kişinin verdiği ödüller ya da uyguladığı cezalar diğerleri üzerinde etki bırakmaktadır. Güce sahip olan kişi kendi grubu için eksperdir, uzmandır,

problem çözücüdür, zor problemlerin ustasıdır. Grup ya da kişi nicelik bakımından gücünü kabul ettirdikçe nitelik bakımından da daha fazla onay almaktadır. Dolayısı ile etki altına aldığı kişiler, sorgusuz ikna olabilmektedirler. Gücün otorite olarak meşrulaştığı durumlarda güce sahip olan grup ya da kişi diğerlerini kendi arzusu yönünde yönetme eğilimindedir. Güç, sosyal mesafeyi belli bir alana almaktadır (Yazgan A. , 2017b, s. 41). Güç, güce bağımlı bir kitle de yaratmaktadır. Güce bağımlı olan bu kitle gücün sağladığı konfor alanından çıkmadıkça kısır döngüye girmektedir.

2. GÜCE KAVRAMSAL BAKIŞ

Türk Dili Kurumu (TDK sözlüğü, 2023) sözlüğü, gücü iktidar ve yeterliliğe sahip olmak şeklinde tanımlamaktadır. İktidar olarak güçlü olan kişiler yeterli oldukları konular dışında varlıkları ile de öne çıkmaktadırlar. Aile içi ilişkilerde önemli bir ayrıntı olarak görülen güçlülük, güce bağımlı bireylerin güçlü olana biyad etmeleri ile özgürlüklerini, benliklerini teslim etmektedirler. Gücü dört ayrı kavram halinde inceleyen Votaw'a (Votaw, 1966, s. 71-88) göre, birinci olarak üzerinde durduğu sınırlı arz kavramı, birinin fikirleri ile diğerini etkilemesidir. İkinci kavramı olan kaçınılmaz bela, gücün suistimali ve yozlaşmasıdır. Üçüncü olarak etik, dini ve ahlaki yönlerin işlendiği ahlak kavramıdır. Son olarak, yönetenler ve yönetilenler kavramı ile baskının güçlü olan taraftan zayıf olan tarafa uygulanmasıdır. Dizide açıkça görülen bu durum, konuya sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Literatürde Hobbes (1997) geleneksel güç kavramına, kendi kendini yöneten ve sonrasında açıkça bir güç modeline evrilen söylemine

modern güç kavramı sunarak sosyal yaşamın tüm aşamalarına farklı bir perspektif getirmiştir. Sosyal yaşam içinde insanlar tıpkı doğal yaşamlarında olduğu gibi birbirleri ile mücadele içindedirler. İnsanlar, arzularını ve isteklerini karşılamak amacı ile rekabet ruhu içinde çabalarını sürdürmektedirler. De Dreu ve ark. (2004), gücün yapısal potansiyelinden bahsederek bir kişinin bir grup üzerindeki etkisinden bahsetmektedirler. Referans güç dediğimiz bu güç, kişiye grup içinde akıl insan rolü vermektedir (Kaypakoglu, 2010). Akil insan, bilge olarak diğer insanlara görüşleri üzerinden analiz yapabilen, çoğunluğun otorite olarak kabul ettiği düşünce tarzına saygı duyduğu kişilik yapısındadır. Uzman olmak da aynı şekilde uzman gücü ile bir grubun başı olarak referans güç pozisyonuna geçmektir (Lee ve Tiedens, 2001, s. 254 - 287). Bulunduğu konjonktürdeki uzmanlık alanında yeterli olmayan kişiler, konusunda uzman olan kişiye biyad etmek zorunda kalmaktadırlar.

Güç, pozitif yönden yaklaşıldığında, kaynağa sahip olma olarak değerlendirilmektedir. Weber gücü, bir grup içindeki karşılıklı iletişimde, her koşulda istediğini başarabilme konusunda ısrarcılık olarak tanımlamaktadır. Russel (1976), güç kavramının sosyal bilimlerin çimentosu olduğundan bahsetmektedir. Güç, ilişkiler içinde ilerleyen kişinin karşısındakini istediği yönde davranışa sevk etmesidir. Foucault da gücü ilişkiler bağlamında gözlemlemiştir (2017, s. 17). Votaw'ın yönetenler ve yönetilenler kavramı üzerinden bahsettiği gibi Foucault da kişilerarası ilişkileri ya teslim olmadır ya da onu uygulamadır diye düşünmektedir. Güç, ilişkiler boyunca uygulanmaktadır. Güce sahip olan kişiler, gücün verdiği etkiden vazgeçmek istememektedirler. Güç, otoriteyi, kural koyuculuğu kolaylaştırmaktadır. Goodwin vd. (2011, s. 227-256) göre güçlü kişiler, toplumun

onayını alarak diğerlerini yargılamaya yetkili olan meslek gruplarıdır. Bu güç, yasal güçtür ve bilgi gücüdür. Yasal güç, otoriteye kayıtsız şartsız itaattir (Fischer, 1994). Yasal güce sahip olan kesimler arasında hakimler, öğretmenler, profesyonel yöneticiler bulunmaktadır. Bu grup sahip oldukları bilgi gücü ile akıl insan olarak performans değerlendirmesi yapma yetkisine sahiptirler. Kendilerine verilen statü ile güç sahibi olan ve alanlarında karar merci vazifesi yapan bu gruba bağlı olan kişiler statüleri sayesinde güçlüdürler (Magee J. C., 2008, s. 351-398). Statüleri değiştiğinde davranışlarda da değişiklik gözlemlenebilmektedir (Leikas, 2013). Gücün kullanımı toplum kültür yapısına göre değişkenlik göstermektedir. Diğer bir deyişle, kültür her toplumda farklılık göstermektedir. Kültür, yaşanan yerin dünya görüşünü, değerlerini, normlarını yansıtmaktadır. Kültür, bir toplumun üyelerinin bir nesilden diğerine aktarılan ortak inançlarını, geleneklerini, davranışlarını temsil etmektedir. İnsanlar, kültürün içine doğmaktadır. Kültürü içinde yaşadığı toplumdan öğrenmektedir. Hofstede' e göre (1984, s. 81-99), kültür, bir toplum grubunun üyelerini diğerlerinden ayıran zihnin kolektif programlamasıdır. Kültür, toplumun kendi kolektif inançlarında neyin kutsal olup olmadığını, sanatsal ifade tarzlarında neyin güzel, neyin çirkin olduğunu anlatmaktadır. Kültürler arasındaki farklılıklar, aşağıda belirtilen dört temel boyut ile daha iyi anlaşılabilir (Hofstede, 1983):

2.1. Bireyselci Toplumlara karşı Kolektivist Toplamlar:

Bireyselci toplumlarda, kişinin kendi başarısı ön plandadır. "Nasıl sını?" sorusu yerine "Nasıl Gidiyor?" sorusunun ön plana çıktığı batı toplumlarında, kişisel başarı, hayatın içinde önemli bir yer tutmaktadır. Buna karşılık,

kolektivist toplumlarda, başkalarının mutluluğu için çabalayan aile bireyleri için mutluluk diğerlerinin beklentilerini karşılayabilmekten geçmektedir. Birey olarak kendi ait olduğu gruba hizmet ettiği sürece değerlidir. Kendisinin mutluluğu, bağlı olduğu bireylere endekslidir. Kişi daima onların mutlu olması, huzurlu olması çabasıdır.

2.2. Geniş ve Dar Güç Mesafesi:

Güç mesafesi geniş toplumlarda, gücü az olan bireyler hiyerarşik düzeni kabul etmiş olarak, haddini aşmayan davranışlar sergilemek zorunda bırakılmaktadırlar. Statü açısından üstün olan grup, kendinden düşük gördüğü kesim için baskı kurmayı, kural koymayı, yaptırım yapmayı, müdahale etmeyi normal karşılamaktadır. Yönetimler oligarşik ve otokratiktir. Aile bireyleri için de durum aynıdır. Güç, yaşa, cinsiyete, statüye göre değişmektedir. Güç mesafesi dar olan toplumlarda aile, akrabalar gücü güç eşitliği kullanma temelinde elde tutmaktadır. Statü farklılığı dışında koşullar bellidir. Her birey statüsü haricinde eşit haklara sahiptir. Güçlü insanlar, ellerinde sahip oldukları gücü göstermemeye çabalamaktadırlar. Güç ancak resmi pozisyon, uzmanlık ve beceri bazında belirlenmektedir.

2.3 Belirsizlikten Kaçınma

Belirsizlikten kaçınan toplumlarda davranış ve inançlarda tahmin yürütülmediğinde kırılma gözlemlenmektedir. Gergin ve stresli olan toplum bireylerinde eylemlerde alınan verimlilik düşüktür. Belirsizlikten kaçınmayan, belirsizliği olması gereken bir olgu olarak gören toplum bireylerinin daha rahat ettikleri gözlemlenmektedir. Sosyal sapma daha rahat tolere edilmektedir.

2.4. Erillik – Dişillik / Mantıksal Toplum - Duygusal Toplum

Mantıksal ağırlığın fazla olduğu toplum içerisinde başarı, kahramanlık, işe odaklanma, materyalist düşüncelerle ivme kazanmaktadır. Duygusal ağırlığın fazla olduğu toplumlarda ise kayırmacılık, mağduru kollama, tevazu ön plandadır.

3. ARAŞTIRMAYA KURAMSAL YAKLAŞIM: SOSYAL BASKINLIK ve SOSYAL KİMLİK KURAMLARI

Sosyal baskınlık kuramı, grup temelli bir kuramdır. Amerika'da sosyolog olan Jim Sidanius ve Felicia Pratto (2004) tarafından geliştirilmiştir. Gruplar arası ilişkilerde çoğunluk olan taraf kendi üstün görme çabası içine girmektedir. Grup içerisinde bulunan sosyal hiyerarşi kalıp yargılar, belli değer yapıları içinde meşru hale getirilmektedir. Meşrulaştırılan kalıplar işlevsel hale gelmekte ve grup bireyleri üzerinde etki yaratılmaktadır. Cinsiyet, mevki, ve sınıf ayrımcılığı ile hiyerarşi arttırıcı etkenler çoğalmaktadır. Dewall ve arkadaşlarının (2011, s. 47-65) bahsettikleri gibi baskın olan tarafın düzeni, kendi konforu her şeyden daha önemlidir. Dominant grup, düşük statülü olan grubun karşısında kayırmacı tutumla güç kullanan ve statüsünü ezici olarak belli eden taraftır (Levin, M., vd., 2002). Sosyal hiyerarşi sonucu asimetrik güç nedeni ile yüksek gruba göre eşit olmayan davranışlar ve tutumlar gören statüsü düşük grup bireyleri bu tavırları kabullenmek zorunda kalmaktadırlar (Magee J. C., 2008b). Bu durum onların boyun eğen, kabullenen, pasifleşen duruma geçmesine neden olmaktadır. Hissettikleri değersizlik ile yoksunluk duyguları daha da artmaktadır.

Henri Tajfel ve John Turner tarafından 1979 yılında geliştirilen sosyal kimlik kuramı, sosyal sınıflandırma üzerinde durarak grupları grup içi ve grup dışı olarak incelemektedir. İç grup koşullarının olumsuz ilerlemesi sonucu grup içindeki bireylerin gruptan ayrılarak yüksek statülü gruba geçmeye çalışması görülmektedir. Ancak sosyal rekabet içerisinde yüksek statülü gruba meydan okuma da söz konusu olabilmektedir. Kurama göre, sosyal yaratıcılık sayesinde grup içinde sosyal fırsatlar yakalanmaktadır. Aidiyet duygusu ile belli bir gruba kendini ait gören kişinin sosyal kimlik ve kişilik olgusu etkilenmektedir. Bu durum, davranışlarda ve tutumlarda farklılık yaratmaktadır. Düşük statülü grup, diğer grup üyelerinin karşısında grup dışı olarak kayırmacılığı yüksek noktada hissetmektedirler.

4. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ, KONUSU, AMACI ve ÖNEMİ

Çalışma konusu, Star TV kanalı dizisi olan, “Yalı Çapkını”dır. Budayıcıoğlu'nun (2022b) kaleme aldığı, OMG Pictures'in üstlendiği bu dizinin çalışma konusu olarak seçilmesindeki amaç, gerçek bir hikayeden alıntı olan senaryonun seyirci ile buluşmasından itibaren toplumdaki her kesimin ilgisini fazlaca çekmesidir. Dizi film, Gaziantep kökenli ünlü bir mücevher işi ile uğraşan Korhan Ailesinin kural koyucusu aile büyüğü büyükbabanın pamuklar içerisinde yetiştirilmiş olan torunu Ferit'in rızası dışında yine Gaziantep'li eski dostlarının küçük kızları ile evlendirilme sürecini ve sonrasında gelişen olayları kapsamaktadır. Bu çalışma, merkezi otorite ile yönetilen Türk aile tiplemesinin medya üzerinden algısını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, TV dizileri üzerinden sunulan aile tiplemelerindeki göstergeler, genelde gerçek hayat hikayelerinden alıntılardır. Belli bir

kültürden gelen, soyadları ile öne çıkan varlıklı ve kültür seviyesi yüksek ailelerin bireyi olmanın, özgürlükleri yok etmekle, sınırları zorlamakla mümkün olduğunu şiddetle savunan dizilerin başında yer alan “Yalı Çapkını” dizisi gösterimde olduğu 2022-2024 yılları arasında çok fazla seyirci çeken bir dizi olarak hafızlarda yer etmiştir. Bu bağlamda çalışmaya farklı bir perspektiften yaklaşarak Türkiye'deki güçlü aile olarak adlandırılan varlıklı aileler içindeki kişilerarası ilişkiler incelenmiştir. Güç mücadelesi, TV dizilerinde öne çıkan gerçek bir hikayeden alıntı olan Budayıcıoğlu'nun (2022) kaleme aldığı “Yalı Çapkını” dizisi üzerinden incelenecek olursa alana katkı sağlayacağı şüphesizdir.

4.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın evreni 2022 yılı son çeyreğinde gösterime girmiş olan “Yalı Çapkını” dizisi baş karakterlerinin sergiledikleri performansdan oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi içinde içerik ve söylem analizi yapılmıştır. Çalışmada yapılan betimsel içerik analizi katılımcı olmayan gözlem yöntemi ile yapılmıştır.

4.2. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma, 2022 son çeyrekte gösterime giren ve 2024 yılı ilk çeyreğinde halen yayında olan dizinin 53 bölümünün incelenmesi sonucunda yapılmıştır. Çalışma, 53 bölümle sınırlıdır.

4.3. Araştırmanın Soruları

Bu çalışmada, dizide yansıtılan aile tiplemesinde aile içi ilişkilerde iletişim sorunu olduğu düşüncesi temel soru olarak belirlenmiştir.

4.3.1. Alt Sorular

1. “*Yalı Çapkını*” isimli dizi ile güçlü aile tiplemesi içinde yaşayan bireyler arasında aile içi ilişkilere sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşıldığında, dizide merkezi otorite ile yönetim var mıdır?

2. “*Yalı Çapkını*” isimli dizi ile güçlü aile tiplemesi içinde yaşayan bireyler arasında aile içi ilişkilere sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşıldığında, güç mesafesi yüksek olan ailelerde olduğu gibi aile bireyleri kalıp yargılar içinde yok olmaktadır mıdır?

3. “*Yalı Çapkını*” isimli dizi ile güçlü aile tiplemesi içinde yaşayan bireyler arasında aile içi ilişkilere sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşıldığında, güç mesafesi yüksek olan ailelerde olduğu gibi aile bireyleri ön yargılar içinde midirler?

4. “*Yalı Çapkını*” isimli dizi ile güçlü aile tiplemesi içinde yaşayan bireyler arasında aile içi ilişkilere sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşıldığında, aile içi kayırmacılık konuları üzerinde göstergeler nasıldır?

5. “*Yalı Çapkını*” isimli dizi ile güçlü aile tiplemesi içinde yaşayan bireyler arasında aile içi ilişkilere sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları perspektifinden yaklaşıldığında, aile dışı kayırmacılık konuları üzerinde göstergeler nasıldır?

4.4. Verilerin Toplama Aracı

Nitel araştırma desenlerinde verilerin işlenmesi süreci önemlidir. Dört bölümden oluşan süreç içerisinde ilk bölüm deşifre işlemidir. Gözlem yapılarak, ses kayıtları defalarca dinlenerek alınan notlar aracılığı ile

metne dönüştürülen konuşmalar içinde beden dili, ses tonu veri analizinin içinde yer almaktadır (Creswell, 2012). Dizide yansıtılan aile tiplemesinde iletişim sorunu olduğu düşüncesi temel soru düşüncesidir. Bu bağlamda, olayların, konuşmaların ne anlama geldiği, ne mesaj verdiği üzerinde hassasiyetle durularak veri analizi araştırmacı tarafından titizlikle yapılmıştır. İkinci bölüm olan kodlama, metne dönüştürülen verinin anlamlı parçalara ayrılmasıdır. Nitel araştırma olması nedeni ile kodlamanın yüzdesi tablolar halinde alınmamıştır. Kodun ne sıklıkla geçtiğine bakılarak kodlar arasındaki ilişki irdelenmiştir (Creswell, 2013). Verilerin kodlanması ile başlayan süreçte dizide kullanılan kelimeler, cümleler, kullanılan beden dili araştırma problemlerinin genel çerçevesini oluşturmaktadır. Kodlar arasındaki bağlantının incelenmesi on başlık altında yapılmıştır. Bogdan ve Biklen’in (2007) dedikleri gibi kodlamada ilk ortam incelemesi yapılmıştır. Daha sonra, dizideki karakterlerin dünya görüşlerine odaklanılmıştır. Üçüncü olarak bakış açılarının irdelenmesi ile dördüncü kodlama yöntemi olan diğer insanlar hakkındaki düşünceleri üzerinde durulmuştur. Beşinci adım olan süreç kodlaması bölümünde dizide geçen olaylar sırası ile incelenmiştir. Düzenli olarak işlenen davranış türleri içinde yer alan etkinlik kodları ve olay kodları çıkarılmıştır. Stratejik olarak yaklaşılacak teknikler incelendikten sonra aile bireyleri içindeki ve dışındaki ilişkiler, sosyal yapıya bakılarak hikayenin yapısı öyküsel kod içinde irdelenmiştir. Sosyal kimlik ve sosyal baskınlık kuramları üzerinden konuya yaklaşılacak çalışma, alana farklı bir perspektif getirmiştir.

4.5. Bulgular ve Verilerin Analizi

Araştırmada gerçek bir hikayeden alıntı olan “Yalı Çapkını” dizisi üzerinde 53 bölüm izlenerek veri işleme süreci gerçekleştirilmiştir. Veri işleme sürecinde deşifre işlemi yapılmıştır. Kodlama işlemi, birebir notlardaki verilerin üzerinden geçirilerek gerçekleştirilmiştir. Bu sayede parçalar arasındaki anlam bütünlüğü korunmuştur. Aile içi ilişkilerde davranış ve tutum, bireyler arasındaki güç mesafesi gibi konularda sözcükler daha sık kullanılmaya başladıkça, olgunun tanımlanması ve kategorileri geliştiren kodların belirgin hale gelmesi mümkün olmuştur. Metin kodlamaları ve kategorileri aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Aile bireyleri arasında ortak belirleyici olarak hırçınlaşma, saldırganlaşma, aşağılama, dışlama, küçük görme sosyal baskınlık kategorisi altında sınıflandırılmıştır. Meydan okuma ve yüksek statülü tarafa geçme çabası sosyal kimlik kategorisine girmektedir.

Bulgular için kodlama ilk olarak ortam analizi ile yapılmıştır. Dizi bir yalıda geçmektedir. Geniş aile olarak tüm bireyler bu yalıda yaşamaktadırlar. Her bireyin eşi olsun olmasın bir odası mevcuttur. Yemekler ortak masada salonda yenmektedir. Yemek saatleri büyükbabanın katılımına göre ayarlıdır. Tüm aile fertleri masada hazır vaziyette beklemek zorundadır. Büyükbabanın gelmesi ile merkezi otorite ile yönetilen ailelerde olduğu gibi tüm masadakiler ayağa kalkmaktadır. Büyükbaba oturup, yemeğe başlayana kadar herkes beklemek zorundadır. Tıpkı kraliyet ailelerinde olduğu gibi yemeğin başlangıcı ve bitişi büyükbabanın lokmasına bağlıdır. Son lokmasını yediğinde herkes için yemek sonlanmaktadır.

Ortam incelemesinden sonra karakterlerin dünya görüşleri, bakış açıları irdelenerek, diğer insanlar hakkındaki

düşünceleri üzerinde durulmuştur. Karakterler arasında büyükbaba kendinden emin, katı, kuralcı, otoriter bir karakterdedir. İşleri oğlu Orhan’a devretmiş olmasına rağmen, Orhan’a hiç güvenmediği için devamlı arkasını kontrol etme ihtiyacı duymaktadır.

Orhan, ağabeyinin yıllar önce vefatı ile Halis Ağa’nın hayattaki tek oğludur. Haylaz, uçar, yalının çapkını olan Orhan, yalıdaki çalışanlar, ağabeyinin karısı İfakat dahil, birçok kadınla beraber olmuştur. Babasını haklı çıkaran bir şekilde işlere sahip çıkmamaktadır. Genelde kararları İfakat ile birlikte almaktadırlar. İşleri büyütme amacı ile babasının rızasını almadan yurtdışına açılmayı tercih etmiştir. Çevirdiği bazı yasal olmayan durumlar dahi mevcuttur. Karısı Gülgün ile evlilikleri çoktan bitmiştir. Karısında bulamadığı gücü, dik duruşu yengesinde bulmuştur.

Yenge İfakat, kocası ölünce yalıda kalmaya devam etmiştir. Kocasını trafik kazasında kaybettikten sonra kayınvalidesi de vefat edince, yalının hanımı olmuştur. İfakat için yalıdaki ailesi önemlidir. Korhan soyadı dikkatli taşınması gereken bir soyadıdır. Bu uğurda yapabileceklerinin sınırı yoktur.

Orhan’ın karısı Gülgün, iki çocuk annesidir. Aileye verdiği iki çocuğu da iyi yetiştirmiştir. Büyük oğlunu trafik kazasında kaybedince tüm sevgisini Küçük oğlu Ferit’e ve onun karısı Seyran’a vermiştir. Gülgün, gerçeklerle yüzleşmekten kaçan bir yapıdadır. Konfor alanı onun için önemli olsa da kocasının gözüne sokarak yaptığı çapkınlıklar neticesinde evden ayrılma noktasına gelmiştir. Gelini Seyran’ın dik duruşundan etkilenecek kendisine yeni bir yol çizmeye çalışan Gülgün, hayatının her dönemini gereksiz harcadığı düşüncesindedir.

Ferit, Korhan ailesinin tek torunudur, tek varisidir. Ağabeyi trafik kazasında ölünce, omuzlarına daha fazla yük binmiştir. Evin en

küçüğü ve şeker hastası olması fazlaca şımartılmasına sebep olmuştur. Kural tanımazlık hali hayatta onu çok zorlamaktadır. Yakışıklı, uçarı hali ile kızların ilgisini çekerken, iyi bir eğitim almış olması ile çabuk toparlanması mümkün olmaktadır. Kadınlara ve özellikle eski sevgilisi Pelin'e karşı zaafi yüksektir. Disipline olmak onu çok zorlamaktadır. Seyran ile evliliğinde iniş çıkışlar vardır. Ancak karısının omurgalı duruşu onu da annesi gibi etkilemiştir.

Pelin, Ferit'in eski, sevgilisidir. Ferit'in ani evliliği aralarındaki arakadaşlığın devam etmesine engel olmamıştır. Ferit'in zamanla Seyran'a bağlanması takıntılı olan Pelin'i daha da zorlamıştır. Ferit'ten hamile kalması ile kendini garantiye aldığına kanaat getirmiştir. Eğitilidir ancak pasif bir insandır. Devamlı yönlendirilme ihtiyacındadır. Hamile olarak yalıya yerleşmesi ile sosyal kimlik kazanmıştır. Yalıda çalışan hizmetliler dahil herkese üstten bakan bir tavır içindedir. Kendini yalının hanımı gibi görmeye başlamıştır.

Seyran, Kazım ve Esmâ'nın küçük kızıdır. Ablasına görücü olarak gelen Korhan Ailesinin tercihlerini Seyran'dan yana yapması ile istemeden gelinleri olmuştur. Ferit ile evlilikleri iniş çıkışlıdır. Ferit'in uçarı, çapkın, ele avuca sığmayan halleri Seyran'ı olduğundan fazla olgunlaştırır. Resme olan kabiliyeti ile Ferit'in çizimlerini her zaman o tamamlar ve bu sayede Ferit'in tasarımlarının dedesinin gözüne girmesine yardımcı olur. Dik duruş sergileyen Seyran, hayatında kendi ayakları üzerinde durmak için çabalayan, özgürlükçü, cesaretli bir kızıdır. Gaziantep'ten gelmesine rağmen İstanbul onu korkutmaz. İyi eğitilidir. Büyük şehre adapte olması çok zor olmaz. Babasından gördüğü fiziksel şiddet, eşinden ve ailesinden gördüğü psikolojik şiddet onu genç yaşta çok yıpratmaktadır.

Kazım, Gaziantep'te ünlü bir ailenin oğludur. Başarısızlıklarla dolu hayatında, tek başarısı kızlarına verdiği iyi eğitim fırsatıdır. Karısı ile severek evlense de , daha sonra onun ezikliği, görgsüzlüğü, cahilliği ile alay etmeye başlamıştır. Bu durum fiziksel şiddete kadar gitmiştir. Kendinden aşağı olan insanları ezmek, hakir görmek, küçük düşürmek, onlara şiddet uygulamak hayatının bir parçasıdır. Onu tek durdurabilen halası Hattuç'tur.

Hattuç hala, Korhan ailesi büyüğü Halis Ağa'nın eski kız arkadaşısıdır. Daha önce birbirlerini sevmişler, birlikte olmuşlardır. Hattuç halanın Halis Ağa ile evlenme hayalleri onun İstanbul'a gelip başka bir kızla evlenmesi ile sona ermiştir. Hayatı boyunca Halis Ağa'yı bekleyen Hattuç hala sert mizaçlı, otoriter, disiplinli, kuralcı bir kadındır. Kazım'ın çekirdek ailesi olan karısı ve iki kızı onu çok sayar ve severler. Hattuç hala Kazım'a karşı onların kalkanıdır. Üçünün de sığınacakları güvenli limandır.

Suna, Seyran'ın ablasıdır. Zayıf karakterlidir. İkisi de birbirlerine bağımlıdırlar. Birbirleri olmadan hareket etmekte ve düşünmekte zorlanmaktadırlar. Suna daima Seyran'ı koruyan kollayan olmakla birlikte Seyran'ın cesaretine, dik duruşuna hayran kalmaktadır. Şoför Abidin'e aşık olmuş, duygularına yenilerek eniştesini bile öpmüş biri olarak İfakat'ın stratejik yönlendirmesi, sayesinde Halis Ağa'nın yasak ilişkisinden olan kızının oğlu yani torunu ile evlenmeyi tercih etmiştir. Bu evlilik adeta onun kimlik değiştirmesi olmuştur. Sosyal kimlik teorisinde belirtildiği gibi statü atlamış ve meydan okuma başlamıştır. Ruh değiştirmiştir. Babasını dahi tanımayan, yalıda farklı tavırlar içine giren biri haline gelmiştir. Evlilik cüzdanı adeta onun garantisidir.

Anne Esmâ, Hattuç halanın kanatları altında kendini korumaya çalışırken, iki kızının

gücünden güç almaya başlamıştır. Aile içi şiddeti dibine kadar görmüştür. Fedakâr, taşralı bir kadındır. Siliktir, dikilmeye başladığında kafası ezilendir. Haddi daima hatırlatılmaktadır.

Nilgün, Halis Ağa'nın yasak ilişkiden olan kızı olarak yalıya yıllar sonra davet edilmiştir. Dönüşü muhteşem olmuştur. Yalının hanımı görevi İfakat yengeden alınarak kendisine verilmiştir. İfakat ile gizli bir çatışma içindedir. Çabası, yalıdaki aile bireylerini birbirlerine düşürmektir. Çoğu zamanda bunda başarılı olmaktadır. Oğlunun Suna ile evliliğini onaylamamaktadır. Her fırsatta Suna'ya sosyal baskınlık uygulamaktadır.

Karakterlerin incelenmesi sonrası etkinlik kodları ve olay kodları çıkarılarak aile bireyleri içi ve dışı ilişkiler sosyal yapı içinde irdelenmiştir. Metinler üzerinde ortak kodlar ve kodların kategori olarak kuramsal yaklaşımları bulguların veri analizi kısımlarını oluşturmaktadır. Tablolar halinde sunulan metinlerin hangi karaktere ait olduğu aşağıda belirtilmiştir. Karakterlerin kullandıkları sözcükler, söylemler genel olarak her bölümde adeta şiir nakaratı gibi süreklilik arz etmektedir. Karakterler bu ifadeleri sıklıkla aynı karaktere karşı kullanmaktadır. Bu bağlamda her bölüm, fiziksel, sözlü ve psikolojik şiddet içermektedir.

Tablo 1. Ferit karısı Seyran ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Bizim ailemiz olmasa sen babanın satılık malıydın. Seni babanın elinden ben kurtardım.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık
Korhan olmak kolay değildir.	Yüksek Statü Meydan Okuma	Sosyal Kimlik

Tablo 2. Orhan karısı Gülgün ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
İfakat ile başkaları ile bir ilişki yaşadı isem sebebi sensin. Çocuklara sen mi baktın!?	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık
Konfor alanından çıkamadığın için bu evliliği sürdürdün.	Yüksek statü koruma Sosyal sınıfta kalma çabası	Sosyal Kimlik

Tablo 3. Kazım Ağa karısı Esmâ ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Esmâ bana kahve yap! Esmâ sen de kadın mısın? Esmâ sen hiçbir işe yaramazsın.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık

Tablo 4. Halis Ağa Kazım Ağa ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Kendini bilmez, sen kimsin? Kızımı bize sattın.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık

Tablo 5. Halis Ağa oğlu Orhan ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Bugüne kadar senden ne gördüm? Ben çalıştım sen eğlendin.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık

Tablo 6. Halis Ağa ev halkı ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Sofrada benim istediğim düzende oturacaksınız. Sizler bir hiçsiniz.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık
Korhan soyadına yakışan gibi davranalım.	Yüksek Statü Meydan Okuma	Sosyal Kimlik

Tablo 7. İfakat yenge ev halkı ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Ağam ne isterse o olur. Ben olmasam Ağama karşı sizi kim koruyacaktı? Hepinize kol kanat gerdim. Başınız sıkışınca ilk bana koşarsınız.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık
Bakın çocuğum olmadı ama ben buradayım, Gülgün evden gidendir.	Yüksek Statü Meydan Okuma	Sosyal Kimlik

Tablo 8. Nilgün gelini Suna ile konuşmaktadır.

Metin	Kodlama	Kategori
Sen ne zavallısın. Seni yok edeceğim. Oğlum seni sevmiyor, sana sadece acıyor.	Hırçınlaşma Saldırganlaşma Aşağılama Dışlama Küçük Görme	Sosyal baskınlık
Sen bu aileye yakışan değilsin. Benim rızam olmadan oğlumla evlendin.	Yüksek Statü Meydan Okuma	Sosyal Kimlik

Güç mesafesi yüksek olan gruplarda ya da kişilerde güç sahibi olarak kalıp yargılarla karar verme söz konusu olmaktadır. Hofstede'in (1983b, s. 46-74) dediği gibi güçlüler ve güçsüzler arasında daima bir çatışma mevcuttur. Nitekim "Yalı Çapkını" dizisinde de büyükbaba olarak, eve ekmek getiren, konfor sağlayan, tüm mal varlıklarının tek sahibi olarak otorite kendisindedir. Kişisel yaşamda ve iş

hayatında da evde yaşayan hiç kimse O'na sormadan inisiyatif kullanamamaktadır. Merkezi otorite ile yönetilen ailelerde inisiyatif kullanma, grubun en üst yöneticisindedir (Yazgan A. M., 2017a, s. 27-28). Hiyerarşik düzen içerisinde yönetilen "Korhan Ailesi" adeta askeri yönetim tarzında makam derecesi yüksek olan komuta zinciri ile yönetilmektedir. Örneğin, büyük gelin küçük

gelinden daha kıdemlidir. İki elti arasında gözlenen çekişmede büyük gelin daima küçük gelin ve ailesi üzerinde baskı kurmaktadır. Evde aile reisi, büyükbabadır. Onun konforu her şeyin üstündedir. Kendisi masaya oturmadan, tüm aile fertleri masada hazır olmak zorundadırlar. Kendisi yemeğe başlamadan kimse su dahi içmeyip, onun komutunu beklemek zorundadır. Yakında kaybettiğimiz İngiltere Kraliçesinin verdiği ev davetleri gibi, kendi yemeği bitip, lokmasını yuttuğunda tüm aile bireyleri çatal ve bıçaklarını bırakmak zorunda kalmaktadırlar.

Aile bireyleri kendileri için belirlenen davranış şekillerine, ailenin ortaklaşa düşünce tarzına uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Bu durum kalıp yargıların nicelikli olarak ön planda olduğunun göstergesidir. Magazine yakalanmak aile bireyleri için adeta istenmeyen bir davranıştır. Aileye girmiş olan gelinlerin tümü Goffman'ın (2014) belirttiği gibi benlik duygularını ailenin statüsüne göre ayarlamak zorunda kalmışlardır. Aile, kültürel değerlerin etkisi altındadır. Gaziantep'li olarak İstanbul gibi büyük bir metropolde yaşayarak içinde bulunduğu kültürü korumak hiç de kolay olmamaktadır. Büyük aile tiplemesinin yaşandığı yalıda birçok nesil bir arada ikamet etmektedir. Bu nedenle Halis Ağa karakterinde olan Dedenin devamlı sarf ettiği söz "Bize yakışan" cümlesidir. Aile içinde bireysel irade göstermek mümkün olmadığı gibi, inisiyatif kullanmak da zordur. Grup içerisinde olan en yaşlı ya da en yetkili kişi en güçlü pozisyonadadır (Magee J. C., 2009). İlk sekiz bölümde ev idaresi en büyük eltidedir. Büyük eltinin zincir model gruplarda olan koordinatör vazifesine sahip olarak Ağa ile aile fertleri arasındaki

koordinasyonu sağlamaktadır. (Leavitt, 1951, s. 38-50; Yazgan A. , 2017b, s. 27-28).

Sosyal baskınlık ilişkilerinin fazlaca hissedildiği Korhan Ailesinde, aile soyadının önemi göz önünde bulundurularak diğerlerine karşı baskın rol içinde oldukları gözlemlenmektedir. Jim Sidanius ve Felicia Pratto (1999, s. 31-35) tarafından geliştirilen sosyal baskınlık kuramına göre, avantajlı kesimler, grup içi hiyerarşinin artmasına önem vermektedirler. İçinde buldukları üst grubun alt gruba karşı baskın olması tercihleridir (Hewstone, 2002, s. 575-604). Avantajlı olan yüksek statülü dede ve büyük gelin İfakat, küçük torunun karısı Seyran'ın ailesindeki büyük halası ve özellikle babası da sosyal ve ekonomik ayrıcalıkları koruma arzusundadırlar. Kurama göre, cinsiyet grubunda erkeklerin sosyal, politik, askeri güçten aldıkları feyzle kadınlara göre daha güçlü oldukları bilinmektedir. Kuramda yaş grubunda, yaşı geçkin olanların kendinden küçükler üzerinde tahakküm uyguladıkları bir gerçektir. Statü farklılığı yükseldikçe aile içi sosyal baskınlık yönelimi de artmaktadır. Örneğin, avantajlı grupta olduğunu düşünen evin genç delikanlısı olan Ferit Korhan, içkili olarak polislere yakalandığında alkol muayenesi yapılmadan önce kendisinin Korhan Ailesinin oğlu ve torunu olduğunu belirterek toplum içindeki üstünlüğünü ifade etmeye çalışmıştır. Evde "Aşağıdakiler Yukarıdakiler" (Thorn, 2010) romanında olduğu gibi Korhan Ailesi ve emirlerinde çalışanlar da iki grup halinde yaşamaktadırlar. Evin kahyası olan Latif Bey, Halis Ağa'nın yetkisi ile 8. Bölümden sonra evin tüm idaresini büyük gelinden devir alması grup dışı kayırmacılığın göstergesidir. Büyük geline karşı olan güven kaybı ile kendisinin itibarsızlaştırılması söz konusu olmuştur. Latif Bey'e

verilen yetki ile kendisinin idaresindeki düşük statülü gruba yönelik tavırları ve yüksek statülü gruptan olan büyük eltiye karşı davranışları oldukça farklılaşmıştır. Overbeck'in de üstünde durduğu gibi düşük statülü grup, kabullenici tavır içine girmiştir (2004, s. 35-54). Aile içi kayırmacılık, aile bireyleri arası ayrımcılık olarak davranışa dönüşmüştür (Robbins, 2005, s. 32-47). Statü olarak yüksek olan örgüt daima kendi grupları içerisinde statü farklılığını yansıtmayı yeğlemektedirler (Poppe, 1999, s. 85-102). Halis Ağa'nın aile içi kayırmacılık göstermesi, aile bireylerinin kendilerinden gerçekleri gizlemesi ile gün yüzüne çıkmıştır. Dürüst olan en küçük gelin Seyran, ilk başlarda Halis Ağa'nın göz bebeği konumuna gelirken, diğer aile fertleri gözden tamamen düşmüşlerdir. Latif Bey düşük statü içinde olan çalışan kesime "küçük gelin" hitabının "gelin" olarak değişmesi talimatını vermekle başlayan durum, grup içi ve grup dışı kayırmacılığın göstergesi olarak ispatlanmıştır. Özetle, statü farklılığı aile içi sosyal baskınlık yönelimini de arttırmaktadır.

Henri Jajfel ve John Turner (1974;1975) tarafından geliştirilen sosyal kimlik kuramına göre grupların kendi içlerinde ve karşı gruplar arasında sınıflandırılmaları, karşılaştırılmaları ve özdeşleştirilmeleri mevcuttur. Sosyal sınıflandırma içerisinde kendi özelliklerini taşıyan kişilerle iç grup oluşturulmaktadır. Örneğin, Seyran'ın babası ile kayınpederi arasında grup içi sınıflandırmaları, hayata bakış açıları, eğitimleri, yaşam tarzları açısından farklıdırlar. Seyran'ın babası Kazım Ağa, Seyran'ın gelin girdiği ailede grup dışı kalmaktadır. Kazım Ağa, Korhan Ailesi ile hemşehirlidir, fakat eğitimi düşüktür, kendini geliştirememiştir. Seyran,

baba evinden daha rahat bir ortama geçmiştir. Ortamın sıcaklığına yavaş yavaş adapte olurken, aidiyet duygusunun gelişmesi kimlik duygusunu perçinlemektedir. Benlik yapısından kendini hem zihinsel hem davranışsal açıdan yenilemektedir. Kurama göre, birey aynı anda etnik köken, meslek grubu, dini inanışlar gibi sosyal gruplara üye olabilmektedir. Kimi zaman kimlikleri arasında çatışma mümkün olmaktadır. Örneğin, dizide evin büyük oğlu olan Orhan Bey, iş hayatında tüm sorumlulukları alırken, evde babadan sürekli azar işiten, kendi çocuklarının gözü önünde küçük düşürülen, rencide edilen bir çocuk pozisyonundadır. Eşi ile dışarıya yemeğe çıkması dahi izne tabidir. İzin alabilmesi koordinatör vazifesi gören büyük gelin İfakat'ın araya girerek izin alması ile mümkün olmaktadır. Bu bağlam, kişinin sosyal kimliğinin hangi özelliğinin ön plana çıkacağını belirterek sosyal davranışları yönlendirmektedir. Dizide iş insanı kimliği ile ön plana çıkma çabasıdır. Dezavantajlı tarafta olması, güce itaati ve dolayısı ile güce bağımlılığı tetiklemektedir. Örneğin, halk arasında söylendiği gibi, "soğan ekme yerim, yeter ki benim olsun" düşüncesini asla ortaya atamaması da güce olan tapınmasından, konforundan ödün vermemek istemesinden dolayıdır.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Toplumsal ilişkileri yönlendirmede önemli bir yeri olan gücün yönetme eğiliminde olduğu bir gerçektir. Fiziksel, zihinsel açıdan farklı kapasitelerde olan toplum bireyleri, yeteneklerini ve becerilerini de farklı şekillerde icra etmektedirler. Gücün eşit olarak dağıtıldığı güç mesafesi yüksek olan gruplarda otokratik yönetim tarzı ortaya çıkmaktadır. Gücsüz

olan grup da ihtiyacına göre karşılık vererek bağımlı hale gelmektedir. Sosyal ilişkiler içerisinde gücün dönüştürücü etkileri bulunmaktadır. Birinci etki, algı üzerine olmaktadır. Algılar kişiden kişiye göre değişmektedir, herkes için farklı çalışmaktadır. Kişilerin yaşadıkları deneyimler, karşılaştıkları durumlar ihtiyaçlarına göre algıların farklılaşmasına sebep olmaktadır.

İkinci etki, gücün etkilediği alandır. İnsanların duyguları ve dünyaya bakış açıları farklı olduğu için her bireyin güçten etkilenmesi de farklılık arz etmektedir. Dolayısı ile güce karşı gösterilen direnç de farklılık arz etmektedir. Bu bağlamda, baskıya olan direnç de değişkenlik göstermektedir. Son etki müsamahadır. Avantajlı grubun diğerlerine gösterdiği kayırmacılığın derecesidir. İç ve dış gruplarda farklılık göstermektedir. Güç ile sosyal mesafe arasında doğru bir orantı vardır. Güç yükseldikçe sosyal mesafe genişlemektedir. Diğer bir deyişle, güç öz yeterliliği arttırmaktadır. Bu durum sosyal mesafeye yansımaktadır. Dizide de finansal açıdan güçlü olan Dede (Halis Ağa) için diğerlerinin duyguları ve düşünceleri önemli değildir. Kendisinin düzeni, kendi konforu her şeyden daha önemlidir. Dizide, finansal gücün öz yeterliliğe olan etkisi yadsınamayacak kadar aşikardır. Gücü meşrulaşmış olan Halis Ağa, bunu aile içi fertlerle de oldukça yoğun yaşamaktadır. Karşılaşılan problemleri çözmek için çözüm odaklı, destekleyici olmak yerine daima kırıcı ve yıkıcı eleştirel yaklaşan pozisyondadır. Diğer bir deyişle, gücü elinde bulunduran baskın gruplar, müzakerelerde rekabet şansı yüksek olan olarak görülmektedirler.

Sonuç olarak, gücü bulunduğu statüden alan kişiler olduğu gibi kendisine ait statüye güç veren kişilik yapısında olan bireyler de vardır. Avantajlı grupların karşısında kendini geliştiren, seçimlerinde doğru yöne eğilen kişilerden olmak her zaman öz yeterlilik açısından varlığını, meşruluğunu, başarılarını arttıracak hamlelerdir. Kimi zaman risk almak, kendini savunmak, başarılarının arkasında durmak, kendini gerçekleştirme yolunda öz yeterlilik ve öz saygı olarak kişiye geri dönecektir. Gelecekteki araştırmada, eğitimin ve maddiyatın verdiği güç farklılığının incelenmesi önerilir.

EXTENDED ABSTRACT

Power is an important influence on people. The rewards or punishments given by the group or person with power have an impact on others. The more the group or individual asserts its power in terms of quantity, the more approval it receives in terms of quality. Therefore, the people under the influence can be convinced without questioning. In societies with high power distance, stereotypes, prejudices, in-group out-group favoritism, group-based dominance, and equality issues come to the fore. This study aims to analyze the perception of the Turkish family type, which is managed by the central authority, through the media. The universe of this research consists of the performances of the main characters of the TV series "Waterside Mansion Casanova", which started in the last quarter of 2022 on Star Turkish TV Channel and was produced by OMG Pictures.

In the research, content analysis was carried out within the qualitative research method. The content analysis in the study was carried out with the covert

observation method. In the process that starts with coding the data, the words, sentences, and body language used in the series constitute the general framework of the research problems. The study, approached through social identity and dominance theories, has brought a different perspective to the field.

In the research, the data processing was carried out by watching 53 episodes of the TV series "Yalı Çapkını", which is a quote from a true story. Deciphering was done during the data processing process. The coding process was carried out by going over the data in the notes verbatim. In this way, the integrity of meaning between the parts is preserved. As words began to be used more frequently on subjects such as behavior and attitude in family relationships and the power distance between individuals, it became possible to define the phenomenon and clear the codes that developed the categories. Text encodings and categories are given in the tables below. Being irritable, aggressive, humiliating, excluding, and belittling as common determinants among family members are classified under the social dominance category. The effort to challenge and move to the high-status side falls into the category of social identity.

The data processing is important in qualitative research designs. The first part of the process, which consists of four parts, is the deciphering process. Body language and tone of voice are included in the data analysis of the conversations that are converted into text through observations and notes taken by listening to voice recordings many times (Creswell, 2012). The idea that there is a communication

problem in the family character reflected in the series is the basic question. In this context, data analysis was meticulously carried out by the researcher, paying careful attention to what the events and conversations meant and what message they gave. The second part, coding, is the separation of the data converted into text into meaningful pieces. Since it is a qualitative research, the percentage of coding is not presented in tables. The relationship between the codes was examined by looking at how frequently the code was mentioned (Creswell, 2012). After examining the characters, activity codes and event codes were extracted and relationships within and outside the family members were examined within the social structure. Common codes on the texts and theoretical approaches of the codes as categories constitute the data analysis parts of the findings. The characters of the texts presented in the tables are indicated below. The words and discourses used by the characters are generally continuous in every chapter, almost like a poem's refrain. Characters often use these expressions against the same character. In this context, each episode contains physical, verbal, and psychological violence.

In the Korhan Family, where social dominance relations are strongly felt, it is observed that they have a dominant role against others, considering the importance of the family surname. As the grandfather in the TV series, he is the sole owner of all his assets, bringing bread to the house, and providing comfort. In personal and business life, no one living at home can take initiative without asking Him. According to the social dominance theory (Sidanius,2004b) it is known that in the gender group, men are stronger than women due to the influence

they receive from social, political and military power. In theory, it is a fact that in the age group, the older ones dominate the younger ones. As the status difference increases, the tendency for social dominance within the family also increases. The series have been examined by using all these considerations. According to social identity theory, groups are classified, compared and identified within themselves and between opposite groups. In social classification, an ingroup is formed with people who have their characteristics. The small intertwined divisions within the groups in the series are evident. A critical and destructive position is always preferred instead of being solution-oriented and supportive to solve the problems encountered. In other words, dominant groups that hold power are seen as having a high chance of competing in negotiations.

The analysis results are limited in 53 episodes of the serial, which is still on TV in the first quarter of 2024. The observations in the research try to reveal the interpersonal relations within the wealthy families, which are called wealthy and strong families in Turkey. Some individuals derive their power from their status, as well as individuals with a personality structure that gives power to their status. Being one of the people who improve themselves in the face of advantageous groups and who lean in the right direction in their choices is always the way that will increase their existence, legitimacy, and success in terms of self-efficacy. Sometimes taking risks, defending oneself, and standing behind their achievements will return to the person as self-sufficiency and self-esteem on the way to self-realization. If the power struggle is analyzed through

the TV series " Casanova of Waterside Mansion " (Burcu Alptekin, 2002) written by Budayicioğlu (2022), which is a quote from a true story that stands out in TV series, it will undoubtedly contribute to the field. In future research, it may be recommended to examine the power difference between education and material resources.

KAYNAKÇA

Bass, B. (1990). *Bass & Stogdill's Handbook of Leadership: Theory, Reserach, and Managerial Applications* (3. Baskı b.). New York: The Free Press.

Bogdan, R. v. (2007). *Qualitative Reserach for Education: An Introduction to Theories and Method*. Boston: Allyn & Bacon.

Creswell, J. (2012). *Educational Research: Conducting, Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Boston: Perason Education.

Creswell, J. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among five approaches*. Los Angeles: Sage.

De Dreu, C. K. (2004). The Influence of Power on the Information Search, Impression Formation, and Demands in Negotiations. *Journal of Experimental Social Psychology*(40), s. 303-319.

Dewall, C., Baumeister, R., & Mead, N. v. (2011). How Leaders Slf-Regulate Their Task Performance: Evidence that Power Promotes Diligence, Depletion, and Disdain. *Journal of Personality and Social Pschology*, 100, s. 47-65.

- Fischer, G.-N. (1994). *Les Concepts Fondamentaux de la Psychologie Sociale*. Paris: DUNOD.
- Foucault, M. (2017). *Özne ve İktidar* (Cilt 6). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Goffman, E. (2014). *Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu*. (B. Cezar, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Goodwin, S. A. (2011). Power can Bias Impression Processes: Stereotyping Subordinates by Default and by Design. *Group Processes and Intergroup Relations*, 47(1), s. 89-101.
- Günger, M. B. (Prodüktör), Budayıcıoğlu, G. (Yazar), & Burcu, A. (Yöneten). (2022). *Yalı Çapkını* [Sinema Filmi].
- Hewstone, M. m. (2002). Intergroup Bias. *Annual Review Psychology*, 53(1), s. 575-604.
- Hobbes, T. (1997). *Leviathan*. (R. Tuck, Dü.) Cambridge: Cambridge University Press.
- Hofstede, G. (1983). National Cultures in Four Dimensions. *International Studies of Management and Organization*, 13(1-2), s. 46-74.
- Hofstede, G. (1984, January). Cultural Dimensions in Management and Planning. *Asia Pacific Journal of Management*, s. 81-99.
- Jaifel, H., & Turner, J. (1974;1975). Social Identity and Intergroup Behaviour; Social Comparison and Social Identity: Some Prospects for Intergroup Behaviour. *Social Science Information; European Journal of Social Psychology*, 13;5, s. 65-93;149-178.
- Kaypakoğlu, S. (2010). *Kişilerarası İletişim Cinsiyet Farklılıkları Güç ve Çatışma*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Leavitt, H. (1951). Some Effects of Certain Communication Patterns on Group Performance". *The journal of Abnormal and Social Psychology*, 46(1), s. 38-50.
- Leikas, S. J. (2013). Power and Personality, Perception in Real- Life Hierarchical Relationships. *European Journal of Personality*, 27(2), s. 155-168.
- Levin, S., M., F. C., & Robinowitz, J. S. (2002). Social Dominance Orientation and Intergroup Bias: The Legitimation of Favoritism for High Status Groups. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(2), 144-157.
- Magee, J. C. (2008). Social Hierarchy: The Self Reinforcing Nature of Power and Status. 2(1), s. 351-398.
- Magee, J. C. (2009). Seeing Power in Action: The Roles of deliberation, Implementation and Action in Inferences of Power. *The Journal of Experimental Social Psychology*, 45(1), s. 1-14.
- Overbeck, J. R., Jost, J. T., & Flizik, C. O. (2004). Resistant versus Acquiescent Responses to Ingroup Inferiority as a Function of Social Dominance Orientation in the USA and Italy. *Group Processes and Intergroup Relations*, 7(1), s. 35-54.
- Poppe, E. v. (1999). In-Group Favouritism and the Reflection of Realistic Dimensions of Difference Between National States in Central and Eastern Europe and Nationality Stereotypes. *British Journal of Social Psychology*, 38(1), s. 85-102.
- Robbins, J. M. (2005). Social Projection to Ingroups and Outgroups: A review and Meta-Analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 9(1), s. 32-47.

Russell, B. (1976). İktidar. (M. Ergin, Çev.) İstanbul: Altın Kitaplar.

Sidanius, J. v. (2004). Social Dominance Theory: A New Synthesis. (J. T. Jost, Dü.) New York: Psychology Press.

Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). Social Dominance An Intergroup Theory of Social Hierarchy and Oppression. Cambridge: Cambridge University Press.

TDK sözlüğü. (2023, 12 25). sozluk.gov.tr. adresinden alındı

Thorn, R. S. (2010). Upstairs and Downstairs. Montana: Kessinger Publishing.

Tiedens, L. F. (2001). Who is Being Served? Self-Serving Attributions in Social Hierarchies. Organizational Behaviour and Human Decision Processes, 84(2), s. 254-287.

Votaw, D. (1966). What do we Believe about Power? California Management Review, 8(4), s. 71-88.

Yazgan, A. (2017b). Aile içi İlişkiler Odaklı İletişim. İstanbul: Der Yayınları.

Yazgan, A. M. (2017a). Aile İçi İlişkiler Odaklı İletişim. İstanbul: Der Yayınları.